

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (28.03.2020)

Kesin Olgu: Türkiye (5.698) Dünya (590.594) **Ölüm:** Türkiye (92), Dünya (26.943)

DSÖ Risk Değerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

Günün HASUDER Önerisi

“ANNE SÜTÜ her zaman en değerli besin”

Yeni Koronavirüs Hastalığı yüzbinlerce insanı etkilerken anneler ve bebekleri de bu durumdan payını aldı. Ancak bilinmelidir ki; anneler her zamanki gibi normal hijyen kurallarına uyarak, bebeklerini emzirmektedir. Hasta ya da hastalık şüphesi olan anneler maske takarak ya da sütlerini sağıp yine bebeklerini anne sütüyle beslemeye devam etmelidir.

Dünyadan Gelişmeler

WHO Situation Report-67

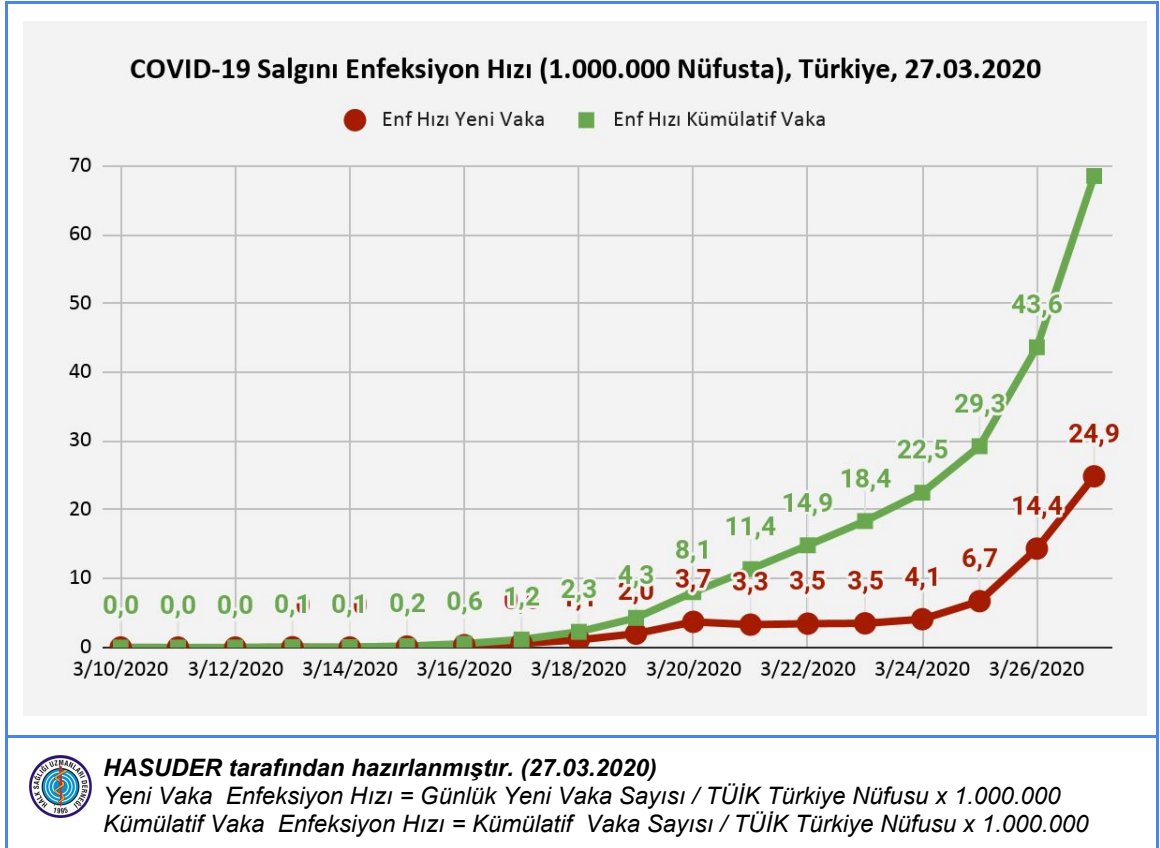
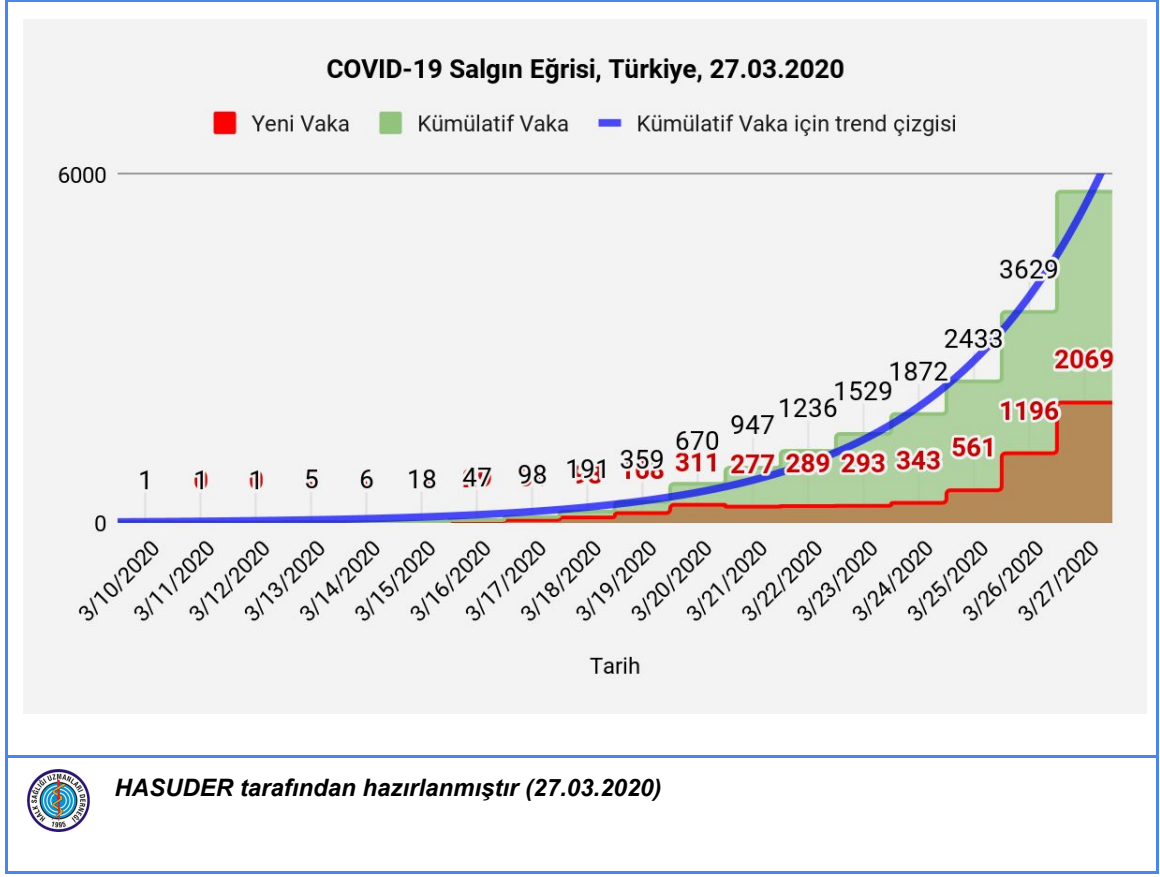
- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ),
  - Amerika Bölgesinde (2) olmak üzere iki yeni ülke/bölgede COVID-19 vakası bildirdi.
  - Küresel COVID-19 vaka sayısı 500 bini geçti
  - DSÖ Genel Müdürü, COVID-19 Olağanüstü Zirvesinde G20 liderlerini COVID-19 a karşı savaşmaya ve birleşmeye çağırdı. [Kaynak](#)
  - OpenWho bir milyon kayda ulaştı. Kayıt olanların %70 i COVID-19 kaynaklarına erişim içindi. 25 Mart'ta tedavi merkezlerinde COVID-19 pandemisinin yönetimi ile ilgili yeni bir kurs başlattı. [Kaynak/ Kaynak](#)
  - COVID-19 uluslararası halk sağlığı acil durumu olarak ilan edildiğinden bu yana ek önlemler alan ülke sayısı uluslararası trafiği etkiledi. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü, salgının havacılık, denizcilik ve turizm sektörleri üzerindeki etkisini incelemek ve iyileşme için yenilikçi çözümler önermek üzere Kriz Komitesi kurdu.
- ABD'de COVID-19 vaka sayısı yüz bini aştı. [Kaynak](#)

Türkiye'den Gelişmeler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Fatalite Hızı (%)
27/03/2020	7 533	27,47	2 069	5 698	17	92	1,61

Pozitiflik % = Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı x 100

Fatalite Hızı % = Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı x 10 [Kaynak](#)

T.C. Cumhurbaşkanlığı

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Bilim Kurulu ile yaptığı toplantının ardından COVID-19 pandemisine karşı alınan yeni tedbirleri içeren 7 maddelik paketi açıkladı. Buna göre;

- Şehirlerarası seyahatlerin valilik iznine bağlanacağını,
- Kamuda olduğu gibi özel sektörde de minimum personelle esnek çalışma sistemine geçileceğini,
- Toplu taşıma araçlarında seyrek oturma düzeni uygulanacağını,
- Piknik alanları, ormanlar, ören yerleri gibi alanların hafta sonu kapalı olacağını, hafta içi ise buralarda toplu olarak bulunulamayacağını,
- Askerlerin 14 gün karantina kuralına uygun olarak kontrollü olarak celp ve terhis uygulamasına tabi tutulacağını,
- Yurt dışı uçuşların tamamen sona erdirileceğini,
- Tüm illerde valilerin başkanlığında pandemi kurulu oluşturularak gerektiğinde ilave tedbirler alınacağını duyurdu (27.03.2020). [Kaynak](#)

T.C. Sağlık Bakanlığı (SB)

- SB, 27.03.2020 tarihi itibarıyla Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) verilerini web sayfasında duyurmaya başladı. Duyuruda yer alan bilgiler;
  - Günlük/toplam test sayıları,
  - Günlük/toplam vaka sayıları,
  - Günlük/toplam ölen sayıları,
  - Toplam yoğun bakım alan hasta sayısı,
  - Toplam entübe hasta sayısı,
  - Toplam iyileşen hasta sayısını içermektedir. [Kaynak](#)

T.C. İçişleri Bakanlığı

- Bakanlık yayınladığı genelgede;
  - 65 yaş ve üzeri olan, kronik rahatsızlıkları nedeniyle sokağa çıkmaları kısıtlanan/yasaklanan motorlu taşıt sahiplerinin; sokağa çıkma yasağı ilan edildiği tarihten sonraki araç muayenelerinin ertelendiğini bildirdi (27.03.2020). [Kaynak](#)
- Bakanlık, yayınladığı genelgede pazar/satış yerlerinin çalışma saatleri ve yerleşimini düzenledi. Buna göre;
  - Pazar/satış yerlerinin en geç saat 19:00'a kadar faaliyet yürütmesi,
  - Pazar/satış yerlerinde ambalajsız satılan yaş sebze ve meyvelerin tüketicilerce temas edilmeden, doğrudan pazarcı esnafı tarafından hijyen koşullarına dikkat edilerek poşetlenmesi/satışının yapılması kararı alındı (27.03.2020). [Kaynak](#)
- Bakanlığın Covid-19 tedbirleri kapsamında yayınlanan ve şehirlerarası otobüs seyahatleri ile ilgili düzenlemeler getiren son genelgesi ile;
  - İller arası otobüs seferlerinin 28.03.2020 tarihi 17:00'den itibaren valiliklerin izni ile yapılmasına,
  - İller arasında seyahat etmesi zorunlu olanların, valilerin/kaymakamların koordinesinde oluşturulacak *Seyahat İzin Kurulu*'na başvurarak talebi uygun görülenlere seyahat izin belgesi düzenlenmesine karar verildi (28.03.2020). [Kaynak](#)

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Bakanlık, Yeni tip koronavirüsle (COVID-19) mücadele kapsamında iş yerlerinde alınması gereken tedbirlere ilişkin kılavuz yayımladı. Bu kılavuza göre;
  - Çalışma ortamlarında "sosyal mesafe" kuralı uygulanması,
  - Klavye ve ortak telefonların sık aralıklarla dezenfekte edilmesi,
  - Su sebilleri ve çay makinelerinin kullanımının mümkün olduğunca önüne geçilmeye çalışılması,
  - Yemekhanelerin "Sosyal Mesafe" kuralına uygun düzenlenmesi,
  - Çalışanların işe girişlerinde temassız ateş ölçer ile ateşlerinin ölçülmesinin sağlanması,
  - Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikayeti olan çalışanların iş yeri sağlık personeline ya da doğrudan sağlık kuruluşlarına yönlendirilmesi önerildi (27.03.2020). [Kaynak](#)

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı

- Bakanlık, Yeni tip koronavirüs (Covid-19) önlemleri kapsamında ekmek ve ekmek çeşitlerinin ambalajlı olarak satılması için genelge yayımladı (26.03.2020). [Kaynak](#)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

- Bakanlık, TÜBİTAK işbirliğiyle Covid-19 ile ilgili Türkiye'nin yetkinliklerine, güncel bilgilere, akademik araştırma ve makalelere yer verilen, Covid-19'a yönelik bir portal hazırladı. [Kaynak](#)

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı

- Bakanlık, kendine bağlı gençlik merkezlerinde sağlık çalışanlarına destek amacıyla korumalı maske üretimine başladı (27.03.2020). [Kaynak](#)

Türk Tabipleri Birliği (TTB)

- TTB Merkez Konseyi, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'ya iletilen açık mektupla kamu-özel bütün sağlık kurumlarındaki sağlık çalışanlarının COVID-19 salgınından korunması için acil olarak;
  - Açık ve şeffaf olunsun,
  - Hekimler hastalarının test sonuçları hakkında aynı gün mutlaka bilgilendirilsin,
  - Koruyucu ekipman ve çalışma düzeninde hiçbir eksiklik ve aksaklık yaratılmasın,
  - COVID-19 hasta temas ya da şüphesi olanlardan başlanarak bütün hekim ve sağlık çalışanları testten geçirilsin taleplerinde bulundu. (27.03.2020) [Kaynak](#)
- TTB Merkez Konseyi, COVID-19 salgınına karşı alınması gereken bireysel önlemlerin başında el yıkamanın sağlanabilmesi için tüm yurttaşların su gereksiniminin ücretsiz olarak karşılanması gerektiğini bildirdi (27.03.2020). [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- Prof. Dr. Nilay Etiler Medyascope ana haber bülteni Güne Bakış'ın konuğu oldu. [İzlemek için](#)
- Prof. Dr. Muzaffer Eskiocak Ulusal Kanal'da "Koronavirüs tedbirleri yeterli mi?" sorusunu yanıtladı. [İzlemek için](#)

Okuma Önerisi

Koronavirus Hastalığı 2019'a maruz kalan sağlık çalışanlarının mental sağlık sonuçlarıyla ilişkili faktörler

Çin'de COVID-19 hastalarına hizmet veren 34 hastanede 1257 sağlık çalışanında, doğrulanmış ölçüm araçları kullanılarak depresyon, anksiyete, uykusuzluk ve endişe belirtilerine odaklanılmıştır. Tüm katılımcıların %50,4'ü depresyon, %44,6'sı anksiyete, %34,0'ı uykusuzluk ve %71,5'i endişe belirtileri bildirmiştir. Sağlık çalışanları içinden hemşirelerde, kadınlarda, Wuhan'da çalışanlarda ve ön cephede çalışanlarda (doğrudan COVID-19 hastalarının tanı, tedavi ve bakımıyla uğraşan) tüm ölçütlerde daha şiddetli semptomlar raporlanmıştır.

Lai, J. et al. Factors Associated With Mental Health Outcomes Among Health Care Workers Exposed to Coronavirus Disease 2019. JAMA Netw Open. 2020;3(3):e203976. doi:10.1001/jamanetworkopen.2020.3976

Korona Virüs Hastalığı 2019'a sahip sağlık çalışanlarının risk faktörleri: Çin'de Wuhan'ın belirlenmiş bir hastanesinde retrospektif kohort çalışması

11 Şubat 2020'ye kadar toplam 1716 Çinli sağlık çalışanının COVID-19 ile enfekte olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada Çin'de 3300 yataklı üçüncü basamak bir hastanedeki klinisyen ve hemşirelerin risk faktörlerini analiz etmek üzere 72 sağlık çalışanı, takipleri 28 Ocak'ta sona erecek şekilde retrospektif olarak değerlendirilmiştir. Farklı bölümlerdeki sağlık çalışanları risk maruziyetine göre iki gruba ayrılmış: yüksek riskli grup (solunum aerosollerini ile fazla teması olan prosedürlerin yürütüldüğü klinikler) ve genel grup (diğer düşük riskli klinikler). Tüm olgular; PCR nükleik asit testi ile teşhis edildi. Toplamda 28 sağlık çalışanı enfekte olmuştur. Yüksek riskli grubun genel gruba göre COVID-19 geliştirme riskinin 2,13 kat daha yüksek olduğu belirtildi. Ayrıca uzun çalışma saatleri ve yetersiz el hijyeni de sağlık personelinde COVID-19 ile ilişkilendirildi. Buna yönelik sağlık personelinin özel rolüne bağlı olarak, görev saati kısıtlamalarının (günde 10 saatten az) dikkate alınması, el hijyenine dikkat edilmesi önerilmiştir.

Ran, L. Et al. Risk Factors of Healthcare Workers with Corona Virus Disease 2019: A Retrospective Cohort Study in a Designated Hospital of Wuhan in China. Clinical Infectious Diseases, ciaa287, https://doi.org/10.1093/cid/ciaa287

*Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Meltem Akın Dikleli, Dr. Öğretim Üyesi Mestan Emek, Dr. Öğretim Üyesi Onur Özlem Öztürk, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Sabanur Çavdar, Uzm. Dr. Erdem Erkoyun, Uzm. Dr. Ayşe Gülsen Teker ve Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban tarafından hazırlanmıştır.